EUTHANASIE
Getuigenissen

Van een bijna intimiderende intimiteit zijn ze — de getuigenissen over euthanasie in Vlaanderen, die opgetekend werden door journaliste *Johanna Vlaminck* en dokter *Marc Cosyns*. Geen gezichtsloze essays of anonieme statistieken kapen een veilige hoofdrol weg in het boek *Zoals ik het wil*, maar concrete mensen met een aangrijpende getuigenis. Ze worden niet alleen figuurlijk, maar ook letterlijk geportretteerd, door fotografe *Saskia Vanderstichele*, in een ontroerend gebeeldhouwd zwart-wit. Stille en stil makende monumenten zijn het geworden — in zeven gevallen zelfs van mensen die inmiddels overleden zijn.

Het boek komt er goed twee jaar nadat de euthanasiewet in België van kracht werd. Over de wet kan nog geredetwist worden, ook al omdat ze geen pasklaar juridisch antwoord kan bieden op elke situatie. Euthanasie kan ook nooit een eenvoudige oplossing zijn. Patiënten, nabestaanden, maar ook artsen worden geconfronteerd met gewetensvragen. De dood brengt alle betrokkenen oog in oog met ideologische én emotionele vragen. In de ultieme beslissing lijkt het juridische aspect van weinig of geen tel. Al laat de rechtspraak zich niet altijd buitenspel zetten. Wat met euthanasie bij een kind, bijvoorbeeld?

In het boek plaatst ook een huisarts (die een hersentumor had en eind 2003 stierf) kanttekeningen bij de euthanasiewet: „Door die wet is euthanasie een patiëntenrecht geworden en volgens mij is het soms moeilijk om de lijn te trekken. Ik ben ervan overtuigd dat veel artsen, nog voor de wet van kracht werd, ooit wel euthanasie gepleegd hebben bij patiënten waarvan de situatie echt uitzichtloos was." De arts noemde het ook „logisch dat een arts zijn patiënt niet nodeloos laat lijden." Vraag is evenwel of een patiënt zelf altijd kan inschatten of zijn situatie uitzichtloos is: „Depressiviteit kan bij wijze van spreken al een reden zijn om het te laten doen... Je voelt je dan immers wanhopig, maar uitzichtloos is de situatie daarom nog niet." Die overweging doet denken aan een dame die voor euthanasie koos, nadat kort na elkaar haar man en haar dochter gestorven waren. Vraag is of zij in aanmerking komt voor euthanasie. Ze is immers „niet fysiek ongeneeslijk ziek". Aanvankelijk leek de psychiater haar vraag niet au sérieux te nemen. „Toen liet hij me verstaan dat hij wel inzag dat mijn verdriet immens en onomkeerbaar was. Hij beloofde zijn fiat te geven."

Luc De Decker ■

Johanna Vlaminck, Marc Cosyns & Saskia Vanderstichele, Zoals ik het wil — Gesprekken over euthanasie. Roularta Books, 221 blz., 22,90 euro.